

Rusija se kuja glede pogodbe z Združenimi državami.

Išče prazne izgovore.

Prijateljstvo Združenih držav je angleškim zaveznikom všeč le v tako vojne. — Po končani vojni bo druga pela. — Chicago je Meka za roparje. — Preiskave o draginji se množe, oderuhi pa plešejo kankan.

Washington, D. C., 1. januarja. — Rуска vlada odklanja pogajanja za novo trgovsko pogodbo z Združenimi državami, da nadomesti pogodbo, ki jo je ob času Taftove uprave odpovedal kongres.

Ruska vlada celo odklanja razgovorjati o novi pogodbi z David R. Franciscem, ameriškim poslancom. V to navaja dva razloga:

Rusija ne bo nikdar priznala ameriške zahteve, da vidira potne liste židov, ki so ameriški državljani, za dežele, v katerih je gospodar.

Rusija je napravila trgovsko zvezo z angleškimi zavezniki in radi tega ne sklene trgovske pogodbe z Združenimi državami, če jo ne priznajo Velika Britanija, Francija, Italija in Japonska.

Prvi vzrok pove dosti jasno, da bo steklo še precej vode v oceane, preden Rusija prizna enakopravnost za vse vere in plemena tam, kjer je ona gospodarica.

Drugi vzrok pa pove jasno: Ne sklenemo trgovske pogodbe z Združenimi državami, ker so jo sklenili angleški zavezniki svetovni. Nisi silj je razdelitev svetovnega trga med seboj in pri razdelitvi nimajo Združene države nič pravičnega.

Ameriški poslanik Francis je poslal še druge podatke, ki dokazujejo, da Rusija indirektno podpira zahteve Japonske. Ruski diplomatje so namreč dejali amerškemu poslaniku, da Združene države izključujejo 40.000.000 Mongolcev od naseljevanja, ki so ruski podaniki, radi tega se ne morejo Združene države pritožiti, če Rusija izključuje žide, ki so ameriški državljani. Seveda je to le prazen izgovor, ker ruski Mongolci ne silijo v Ameriko, ampak tišče sem Japonci.

Važnejši za Združene države je drugi vzrok, ki dokazuje, da imajo Anglija, Francija, Italija in Japonska predprave za trgovino v Rusiji. Združene države so le sedaj dobre, dokler traja vojna, da zalagajo angleške zavezničke za vojni potrebščinami. Kadar bo vojna končana in postane industrijalni obrat v angleškozvezniških državah normalen, bodo Združene države na trgu le neželjen prijatelj, kateremu se lahko vsaki trenotek zapre vrata pred nosom, ker ne bo trgovske pogodbe, ki mu daje pravico, da postavi svoje produkte na trg.

ROPARSKI UMOR.

Chicago, Ill. — V Chicagu so roparji umorili stražnika Folgerja, ki je bil v sili. Bishop & Hamlin in po izvršenem umoru pobegnili, ne da bi naznanili policiji njih naslove. Okoli polnoči je A. J. Castello slišal strel in bolesten krik Folgerja, ko je šel mimo tverdkih prostorov. Obvestil je takoj policijo na postoji Englewood, ki je bila kmalu na mestu, a o tolovajih že ni bilo duha ne sluha.

Roparji so vdrlj v pisarno prek plota in skozi okno. Čez ploč so prišli s pomočjo lestvice, v oknu so pa prepilili o mrežje. V pisarni so pregledali vsa predala, našli pa niso okroglega fička. Na to so se lotili velike blagajne. Vse je bilo pripravljeno, da zapalijo vžigalno nit in tako razstrele ključavnico, ko se je nenkrat prikazal med zadnjimi vratni stražnik. Tolovaji so oddali nanj tri strelce, od katerih sta dva zadela.

William Carlson, železniški us-

lužbenec, je povedal detektivom, da je videl na 61. cesti avtomobil, ki je z vso hitrijo vozil proti zapadu. Detektivji so odhiteli v avtomobilih v določeni smeri, a gonja je končala brez uspeha.

V policijskih krogih sodijo, da so roparji indentični s tolovaji, ki so v zadnjih dveh mesecih oropali že skoraj dvanajst blagajn in so iz nekaterih pobrali velike vsote denarja.

KOLIKO SO VREDNE PREISKAVE PROTI DRAGINJI?

Ne York, 1. januarja. — Vlada preiskuje vzroke, ki so povzročili, da je premožni dosegel neznanostno reho, nečtem je pa šla cena zopet navzgor za 25 do 50c pri tobi trdega premoga. Ali to še ni najzadnje! Trgovci s premogom pravijo, da se premožni z današnjim dnevom zopet podraži za 50c pri toni.

Za podražitev premoga navajajo ržane vzroke, ki se jih da odpraviti tudi v kapitalistični družbi, če se resno nastopi proti odušobom. Navajajoč povpraševanje po premogu in ker so ustavili obrat v nekaterih rudnikih po bo-

V PROSLAVO SPOMINA NA JACK LONDONA.

Berkeley, Cal. — V San Franciscu v "Skotski dvorani" se je vsrila značilna spominna slavnost za Jack Londonom, socialistom in skoraj nenadomestljivim ameriškim pisateljem, ki je pred kratkim podlegel kratki in mučni bolezni.

Dvorana je bila nabita do zadnjega kotička. George Sterling, znani ameriški pesnik, je sporočil poslušalcem željo Londonove soproge, da se Londonova farma spremeni v svobodno poljedelsko solo.

V farmi je bilo vse Jack Londonovo življenje. Vanjo je šel ves zaslužek, ki ga je zaslužil z njegovimi spisi. Prijatelji in sodrugi Londona ne morejo boljše obraniti spomina na njega, da podpirajo agitatorijem in finančno ta načrt.

Če se združi le par sto Londonovih prijateljev, katerih je na tisoče v Združenih državah, potem bo kmalu Valley of the Moon (Luna dolina) zbirališče mladih duš, ki bodo odtegnjene demoralizirajočemu mestnemu vplivu, da lahko hodijo novo pot, ki vodi navzgor, s tem, da žive od zemlje.

Vsi, ki so bližje poznali Jacka Londona, so mu rekli oče ali mr. Veliko srce. V svoji ljubezni do vseh, ki je obsegala tudi njegove sovražnike, je odprl na široko vrata vsem na svoji farmi. Pozdravil je vsakega, ki ji imel željo, da je stopil nanjo.

Najbolj hudo je smrt Jacka Londona zadela trampe in delavce, katerim je bila Valley of the Moon edina svitja zvezda, edini svetli žarek na poti njih trpljenja.

VREME.

V torek lepo vreme v Illinois, v temperaturi ne bo velikih izpromemb. Vetrovi bodo pihali od zapada.

Nabirajte naročnike za dnevnik "Prosveta"!

Lev na Villo stane lepe milijone.

\$67,000,000 JE BILO ŽE VREMIN V VODO.

Washington, D. C. — Ko je bilo izdano povelje, naj gre ameriška armada v Mehiko in ujame Villo živega all mrtvega, so se nekateri džingoti domisljali, da pridejo Villo v par dner zvezanega v Združene države in potem postavijo mehiškega "bandita" v potencialnih glediških na oder, da se ga lahko vsakdo ogleda od blizu. Do sedaj stane lov na Villo že \$67,000,000 in Villo še ni ujet, temveč rogovili po severni Mehiki, kakor da ni tam ameriške armade, ki ga lovi.

S temi milijoni pa še niso pokriti vsi stroški za lov na Villo. Tu di danes ne more nihče povedati, kdaj ujamejo Villo. Stroški za armado so po zimi mnogo višji kot poleti. Mogoče pojde še drugih 67 milijonov za lov, mogoče 100 ali še več milijonov in Villo se bo ravnatoko veselil prostosti kot danes, ko se obnaša kot absolutni gospodar severne Mehike.

V Mehiki je številna zvezna armada, ki direktno lovi Villo, ob meji je pa 80 tisoč milicijarjev, katerih naloga je, da zabranijo Villo izvirati par ropov na ameriškem ozemlju.

Prostaki so po cenil, oficerji, ki love Villo, pa stanejo lep denar. Lovci na Villo plačujejo od 15 do 500 dolarjev mesečno. Prostaki dobe po \$15, brigadni generali pa \$500. Za vojaške plače je šlo do sedaj \$25,000,000.

Kongres je dovolil za družine milicijarjev, ki so v potrebi, \$2,000,000. Pravi, da so v ta namen izdali že več denarja, ker je bila dovoljena vsota premajhna.

Naslednja tabelica nam kaže v postevkah koliko stane lov na Villo:

Transportacija regularne armade in milice do meje	\$ 6,000,000
Transportacija živeža do meje	300,000
Transportacija prtljage šotorov in potrebščin do meje	3,000,000
Prehranitev regularne armade in milice	15,000,000
Plača častnikov in mož v regularni armadi in milici	25,000,000
Specijalna oprava za transportacijo z motorji	3,000,000
Obleka za milico	5,000,000
Oprava za regularno armado in milico	2,500,000
Zdravila in druge medicinske potrebšchine	2,000,000
Konji za milico	3,000,000
Za družine milicijarjev v potrebi	2,000,000
Transportni stroški za regularne vojske in milicijarje, odpuščene iz obmejne službe	1,000,000
Skupaj	\$67,000,000

V novembru, ko je bila armada opremljena že z vsem, je bilo \$14,000,000 stroškov. Radi tega izjavljajo oficerji, da se ne cenil previsoko lova na Villo, če se vsaki dan računni \$1,000,000 stroškov.

ŠKODA, DA NI ČLOVEK PURAN!

Bridgeport, Conn., 1. januarja. Blizo pomola Nichols st. je privezana barka, na kateri je 300 puranov. Takoj so se našli sosedje, ki so obvestili o tem dejstvu Alexandra Havella, odbornika družbe za varstvo živali.

Howell je šel na barko in prišel je puranom koruze in vode, ki so seveda padli po koruzi in pili vodo.

Oblasti zljaj iščejo krivce, ki so odgovorni, da niso pravočasno na kmalu in napojili živali. Državni pravnik Delaney celo grozi, da dne kapitana pod ključ, ki je odgovoren, da purani niso dobili vode in koruze.

Ali ste mogoče že kdaj slišali ali čitali, da je državni pravnik komu grozil, da ga spravi v ječo, ker brezposelni in sestradani delavci niso imeli kaj jesti.

Gibanje lesnih delavcev.

KAPITALISTIČNE GROZNJJE.

Virginia, Minn., 1. januarja. — Delavci, ki garajo za Virginia & Mainy Lake družbo, za katero delajo okoli 1100 delavcev, so se organizirali v I. W. W. in vstopili v medzno gibanje.

Kompaniji seveda to gibanje ni všeč in grozi, da zapre obrat, če delavci zastavkajo. To je nekaj čisto po sebi razumljivega. Če delavci stavkajo, se ne suče kotlesje v obratu. Obrat bodo ustavili delavci, če zastavkajo, in ne kompanija.

Kompanija trdi, da plačuje tudi najvišje mezde v tej industriji. Delavci so v tem oziru drugega mnenja.

Jacobson, tajnik organizacije, pravi, da navadni delavci dobe le po \$2.12½ do \$2.37½ na uro. S tako mezo pa ni mogel delavcev izhajati, ko ni bila cena za življenjske potrebščine tako visoka kot je danes. Kako naj torej izhaja danes, ko so se živila podražila za 60 do 100%!

Za delavce v lesni industriji, posebno na žagah in v šumah, je najugodnejše, če po zimi stopijo v medzno gibanje, ker so šume dostopne tudi prek močvirjev, da vlačijo iz njih hode. Prejšnja leta je bilo za delavce v lesni industriji težko kaj zahtevati, ker je bilo delo v rudnikih zelo omejeno in so lesne družbe dobile delavcev, kolikor so jih želele. Gospodje "bosom" je bilo treba le izročiti, da potrebujejo delavce in imeli so jih toliko na ponudbo, da so lahko izbirali med njimi. Letos se je položaj spremenil in zato družba grozi, da zapre obrat, če pride do stavke. Gospodje, ki vodijo podjetje, pač vedo, da se ne plačja delati v obratu le s par svykokazi. V sedanjih razmerah pa nemogoče dobiti toliko stavkavcev, da bi ob časi stavke delali s polno paro. In vsled tega prihajajo gospodje z vzgledjani, da odvrnejo delavce od medznega gibanja.

IZDELOVALCI SRAJČ SE PRAVLJAJO ZA STAVKO.

New York, 1. januarja. — Izdelovalcem sraja je bilo v soboto predloženo na splošno glasovanje vprašanje, če nastavkajo v delavnice, ki še niso priznale njih zahtev.

Nekateri podjetniki so odgovorili na zahteve organizacije in so izrekli, da so pri volji, pogajati se z organizacijo. Ti podjetniki bodo seveda izvezli od stavke.

Izdelovalci zahtevajo 20odstotno povišanje mezde pri delu od kosa, \$2 povišanja pri tedenski plači, 50urni tedenski delavnik in \$6 minimalne mezde na teden. Prizadejki je 10,000 izdelovalcev sraja, ki so organizirani v "Shirt, Boys' Waist in Ironers Union šte. 249 U. G. W."

Skromne zahteve pričajo, da so strahne razmere v tej industriji. Šest dolarjev minimalne tedenske plače! Pomislite delavci! In delo da jalei trdijo vpriči takih zahtev, da delavci poželjivi in nesramni!

Fort Branch, Ind., 1. januarja. — Tukajšnji meščani si še vedno belijo glave, na kakšen način bi se znebili David Byersa, o katerem trdijo, da je zbolel za gobavostjo. Zljaj uložje prošnjo na legislaturo, da ga država odstrani iz mesta in prevzame v oskrbo.

V prošnji navajajo, da bi se tujeji ogibali mesta, če gobavec ostane v njem.

Gobavost je res strašna bolezen, a nič strašnejša ni jetrika, ki je še bolj nalezljiva in zahteva tudi mnogo več žrtve. Vendar se po radi jetrike ne razbura nobeden špirarjev. Bela kuga jim je nekaj vsakdanjega!

Omaha, Neb., 1. januarja. — Sodnijska obravnava proti sleparjem, ki so prodajali divje konje v okraju Conomo in Arizoni, je končana. Porotniki so spoznali, da sem obtožencev krivci in dva so oprostilili ključ.

Ententa v ulogi kujavega otroka.

Mirovna konferenca še ni blizo.

CENTRALNI ZAVEZNIKI SO DOSEGLI NOVE USPEHE V RUMUNJI. — O BOJIH NA DRUGIH FRONTAH NI VAŽNIH POROČIL.

ZADNJE VESTI.

London, 2. januarja. — Avstrijski minister za zunanja dela je poslal skandinavskim vladam komunikaj, v katerem soglašja z nazori predsednika Združenih držav o miru.

Washington, 2. januarja. — Sem je došlo poročilo, da rusificiranje Finske napreduje. Rusija se poslužuje japonskega vojaštva, da tlači Fince k tlom.

Berlin, 2. januarja. — Nemške čete so vzhodno od obmestja Maččin zasledile rumunsko-ruske pozicije in zajele 1000 sovražnikov, štiri topove in osem strojnih pušk.

Gibanje za mir.

Ententne države so v oficijelnem odgovoru na mirovno noto, centralnih zaveznikov odklonile pogajanja za mir. — Wilson se ni izgubil upanja. — Španija pravi, da čas še ni prišel za posredovanje. — Nemčiji naklonjeni kritiki pravijo, da bodo centralne sile nadaljevale z delom za mir. — Avstrijski socialisti čestitajo Wilsonu.

Washington, 1. januarja. — Zavezniki so konečno odgovorili na mirovni predlog centralnih držav z dne 12. decembra in odgovor se glasi, da odklanjajo mirovno ponudbo "kot prazno in nedokrito".

Nota, ki je bila večeraj izročena amerškemu poslaniku Sharpu v Parizu in Londonu, vsebuje ostro obtožnico napram Nemčiji, katero dolže zavezniki, da je povzročila vojno, kršila pogodbe in izvršila nebroj drugih zločinov, valed česar smatrajo njen mirovni predlog brez pogojev za vojni manever in slepilo javnega mnenja v neutralnih državah. Nota še posebej naštevja krivice, ki so bile povzročene Belgiji in zaključuje, da z Nemčijo ne more biti nobenega pogajanja za mir, dokler molči o odškodnini, povračilu in jamstvu za v bodoče.

Predsed. Wilson je sprejel noto ravnodušno, kajti nekaj takega je pričakoval. Ameriški diplomatje, ki so v tesni zvezi s predsednikom, pravijo, da bo predsednik izrazil noto kot diplomatsko strategičnost v svrhu, da izsilj mirovne pogoje iz Nemčije. Ako se v zavezniki odgovor odštejejo vse obtožnice in nakrevane krivice, tedaj ostane jeitro, ki se po domnevi glasi: O miru ne moremo govoriti, ker Nemčija ne omenja odškodnine, povračila niti jamstva. Če se torej zavezniki spikajo samo ob te zapreke, je jasno, da pod mirovnemu pogajanju še ni zaprtja in predsednik Wilson upa, da bo z izsiljenjem mirovni pogojev iz Nemčije pripravil zavezničke na ponovno izmenjave uradnih komunikacij, ki morajo eventualno primesti saj majhen del sporazuma.

ODGOVOR ZAVEZNIKOV NA MIROVNO PONUDBO NEMČIJE.

Paris, 30. dec. — Deset zaveznikih držav je dostavilo amerškemu poslaniku Wm. G. Sharpu sledečo noto z namenom, da jo pošlje v Washington, od koder se mu poslata Nemčiji in njenim zaveznicem:

"Zavezne vlade Belgije, Francije, Velike Britanije, Italije, Japonske, Črnogore, Portugalske, Rumunske, Rusije in Srbije, združene za obrambo svobode svojih narodov in sveste svoji obljubi, da ne bodo odlošile orožja separatno, so se odlošile odgovoriti kolektivno na navidezni mirovni predlog, ki jim je bil dostavljen iz sovražnih držav po posredovanju Združenih držav, Španske, Švice in Holandske.

Preden količak odgovarjajo, želijo zavezne sile izreči poseben protest proti dveh glavnim trditvam v notj sovražnih držav, s katerima se hoče metati odgovornost za vojno na zavezničke in proglasiti zmago centralnih držav.

Zavezne vlade ne morejo priznati zatrdvanja, ki je dvomljivo in ki zastopuje, da je vsako resno pogajanje neplodovito.

Zavezne države so prestale trideset mesecev vojne, katero so skušale preprečiti z vsemi sredstvi. S svojimi dejanji so pokazale svojo naklonjenost napram miru. V naklonjenost je danes ravno tako močna kakor je bila leta 1914. Ne more se pa mir narediti na besede Nemčije, katera ga je prelomila in prekršila svoje obljube.

Majhna sugestija za otvoritev pogajanja, ne da bi bili navedeni pogoji, ni nobena ponudba miru. S svojim dozdevnim predlogom, v katerem manjka snovi in podrobnosti, je cesarska (nemška) vlada pokazala več vojnega manevra kot pa ponudbe za mir. Ta predlog se naslanja na preračunano zavijanje vojne v preteklosti in (Nadaljevanje na 3. strani, 1. stolce.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Izbaje dnevno vsako nedeljo in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasa po dogovoru. Recepti se ne
vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (vsem Či-
cago in Kanada \$3 na leto, \$1.50 na pol leta
in \$1.00 na tri mesece); Češka in Avstrija
\$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.13 na tri
mesece.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National
Benefit Society

Issued daily except Sundays and Holidays
OWNED BY SLOVENE NATIONAL
BENEFIT SOCIETY

Advertising rates on agreement

Subscription: United States (except Chi-
cago) and Canada \$3 per year; Chicago and
foreign countries, \$4.50 per year.

Address:
"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (De-
cember 31—16) poleg vašega ime-
na in naslova pomeni, da vam s
tem dnevom poteče naročnina. Po-
novite jo pravočasno, da se vam
ne ustavi list.

Za kakšne preiskave se jim mudi!

Poročali smo že, da je kongres-
nik E. Wood iz Indiane predložil
kongresu resolucijo, v kateri pri-
poroča, da kongres uvede preiska-
vo, če je kdo iz vladnih krogov
pridobil nekaj tisočakov pri borz-
nem polomu, ker mu je bila znana
osebina Wilsonove note, še preden
je bila objavljena. Kongresnik ho-
če na vsak način izvedeti, kdo je
dal informacije Wall Streetu pred
časom.

Rezolucija Wooda se glasi:
"Sklenjeno, da kongresni pred-
sednik imenuje odbor petih kon-
gresnikov, da preišče in poroča, če
je kateri visokih upravnih vladnih
uradnikov imel direktn ali nedi-
rekten finančen dobiček od
fluktacij na delniškem trgu v če-
rtletku dne 21. decembra 1916, ki
so sledile dvema nasprotnima tol-
mačenjema note predsednika Zdru-
ženih državah z dne 20. decembra
1916 vojskujočim silam, ki sta bili
izročeni javnosti iz urada držav-
nega tajnika".

Kajne, za take preiskave se mu-
di! Na borzo ne hodijo delavci, da
tam igrajo vabanje z delničarji
in vrednostnimi papirji. Tje prihaj-
ajo gospodje, ki imajo denar, i-
majo veliko denarja. Kdor ima
prazne žepne, ne more prodajati in
kupovati vrednostnih papirjev in
tudi logično ne more kaj zgubiti.
Ljudje, ki prihajajo na borzo,
res nimajo vse enake vsote denarja.
Nekateri imajo po več milijonov,
drugi nimajo le tisoč, ali pa
še manj, vendar pa brez tisočakov
ni nobeden. Ravnotako tudi špek-
ulantje na borzi niso vsaj enake
pameti. Med njimi so prebrisani
in navihanci, lakomni navivneži in
butci. Prvi igrajo utogo volka, dru-
gi pa ovce ali gosi. Kljub temu pa
ostane pribita resnica, da tje ne
prihajajo delavci, kajti borza je
shajališče igralcev, ki pripadajo k
imovitim slojem.

To je vzrok, da se mudi s pre-
iskavo! Komaj so bile gosi uskublje-
ne, že je bila uročena resolucija,
da se najde mogočega grešnega
kozla, ki je dal znamenje, da se
prične skubljenje na debelo.
Če bi kdo odrl delavce, ali bi se
tudi t. k. mudilo s preiskavo, da
se prične grešnike. Kajpada! Obe-
ruti z živili odirajo delavce že od
spomladi sem jih ne mudi se s pre-
iskavami, še toliko manj pa s ka-
znovanjem krivcev.

Na borzi so bile oskubljene goske
in ostrizene ovce, ki imajo pri-
jateljske zveze tudi s zakonodajci
in radi tega je treba zdaj izvedeti,
če so jih oskubili in ostrigli direk-
tno ali nedirektno. Kajne to je va-
žno!
Nam se zdi važnejše, da primemo
odruhe z živili, ki odražajo počte-
ne delavce, ki so morajo s trdim
delom služiti vsakdanji kruh!

Cenu preiskave radi ljudi, ki i-
grajo na borzi! Ali je mogoče mo-
ralna vrednost borznih igralcev vs-
jaka kot onih igralcev, ki so si mo-
goče pridobili pravočasno infor-
macije za bogato žetev! Morala
vseh borznih igralcev je enaka. Vsi
igrajo na borzi, da obogate, da k
pridobijo nekaj tisočakov in miljo-
nov pridobijo nove tisočake in
milijone. Ne moremo je, da vsi bor-
zni igralci imajo svoje tisočake
in milijone, ker je v borzni igra-

da jih nekdo... do drugi
jih pomnoži... na bez
zi vse, da je... ali
izgubi. Zakaj... vtemirja-
jo kongresniki radi njih?
Mnogo važnejše je za kongres-
nike, da se brigajo za odpravo dra-
ginje, borzijane, ki tišče sami v
svojo pogubo, pa naj prepuste
njih usodi. Kongresnikov niso iz-
volili borzijani, ampak jih je po-
sloalo ljudstvo v kongres, da tam
zastopajo njegove koristi.

V dobi neznosne draginje ni ča-
sa, da bi se bavili z vprašanjem,
na kakšen način je kateri borzija-
nov izgubil tisočake v borzni igri.
Zdaj je treba odpraviti draginjo!
In če je mr. Wood zastopnik ljud-
skih koristi, se bo pridružil soci-
alističnemu kongresniku Meyer
Londonu, ki se trudi, da pride raz-
delitev živčevja pod zvezno oblast
in se odpravi draginja.
Oderuhi, ki so gospodarji nad
živlenskimi potrebščinami, so dol-
go časa nemoteno odirali ljudstvo
in napočila je ura, da se oderuštvo
napravi konec!

Širom Amerike.

KAM PLOVEMO?

New York, N. Y. — Točaji in
natakarji so zastavkali v Somer-
jevji dvorani, 125—134 Rockaway
ave, Brooklyn. Lastnik podjetja
se je seveda takoj obrnil za za-
časno sodnijsko prepoved na sod-
nika J. Aspinalla in jo tudi dobil.

In ta sodnijska prepoved prepo-
veduje organiziranim točajem in
natakarjem celo govoriti o tem,
da Somerjeva dvorana ni pripo-
ročljiv prostor.

Mnogi pravniki izjavljajo, da je
taka sodnijska prepoved v direk-
tnem protislovju z ustavo. Kaj ta-
kega se v mirnem času ne zgodi
niti v Avstriji in Rusiji, ki sta
razupiti po vsem svetu kot naj-
bolj nazadnjaški državi.

Ali ni čas, da se omeji moč sod-
nikov v Združenih državah. Vsa-
ko tiranstvo je neprenosljivo, pa
naj ga izvršuje kdor hoče. Umest-
no je, da organizirani delavci za-
htejajo, da legislature in kongres
omeje moč sodnikov z ozirom na
sodnijske prepovedi v sporih med
delavci in delodajalei.

Covington, Ind., 1. januarja. —
Farmer Will Cronk je našel 45-
letnega Ora Hanleyja ležati ob ce-
sti v nezavesti. Zmrznene so bile
njegove noge, roke, nos, ušesa in
obraz. Prepeljali so ga v bolnišni-
co in zdravniki izjavljajo, da naj-
brž podležje oseblinam. Hanley je
oženjen in ima pet otrok.

Smith Falls, Ontario. — Blizo
St. Polcarpe junctiona je osobni
vlak zavožil v lokalni vlak. Šest
potnikov je mrtvih in več oseb je
ranjenih.

Phoenix, Ariz. — Tukajšnji pro-
hibicionisti so priredili orgijo, ka-
koršne so zmožni le fanatiki, iz
katerih že tako gori fanatizem, da
je popolnoma osušil njih možga-
ne.

Okoli 500 galonov žganja, vina
in piva so vliji v voz za škropanje
ulice. Voz je počasi vozil, zdaj so
se pa na 200 avtomobilih peljali
fanzijki in vriskali.

Opojna pijača, s katero so škro-
pili ulice, je vredna okoli \$200.000.
Tako se je zgodilo v letu gospo-
dovem 1916 v Ameriki!

Chicago, Ill., 1. januarja. — Vče-
raju so organizirani delavci v Chi-
cago obdržali protestni shod v
Musicians Hall proti po maščeval-
nosti hrepeneči buržoaziji in San
Franciscu, ki hoče nedolžne ljudi
spraviti v ječo radi dinamitnega
napada na demonstracijo za obo-
roževalno pripravljenje. Shod je
tudi protestiral proti umetno
ustvarjeni druginji.

S pomočjo servilnih državnih
organov in profesionalnih poro-
tnikov se je buržoazija posrečilo
spraviti v ječo Warren K. Billings-
sa, druge obtožence pa še čaka o-
bravnavo.

Zagovornišvo je sedaj sprejel
zastoj Bourke Coekran, znameni-
ti advokat iz New Yorka. Zago-
vornikom se je posrečilo do sedaj
razkrinkati nekaj državnih prič
in sistem profesionalnih porotni-
kov.

BRITISH TRACTOR BOGGED "SOMEWHERE IN FRANCE"

Photo by American Press Association.

Angleški motor v blatu, ki ga rabijo pri dovažanju potrebnin na zapadni fronti.

stavlil samokres na senec in spro-
žil. Dehong je na potu v bolnišni-
šnico umrl.

Njegova soproga je spala v po-
stelji, ko je streljal nanjo. Strel
je zbudil hčerko, ki je spala po-
leg matere. Ko se je zbudila, je
videla stariše ležati v krvi.

Delong zapuščal tri male hčerke
in 12letnega sina.

Covington, Ind., 1. januarja. —
Pri 84letnem privatnem ban-
kirju Morganu, 4 Perryvillu so
vlonili trije bandite in pobrali iz
blagajne \$950. Ko so bili gotovi z
delom, je vstopil Morgan, ki je
spal v bližnji sobi in katerega je
zbudil ropot. Vprašal je bandite,
kaj delajo v njegovih prostorih.
"Prišli smo lovit ribice", se je o-
glasil eden banditov. "Tako
ven!" je zapovedal Morgan. "Že
dobro očka," so se oglasili bandi-
tje. "Že gremo, saj nas ni treba
izganjati zgrda." Po teh besedah
so tolovaji pobrali svoje orodje in
sedli na avtomobil, ki je stal pred
vratni. Šele čez pol ure je Mor-
gan opazil, kaj se je zgodilo. A
larmiral je policijo v Indianapo-
lisu, Terre Houtu, Danvillu in
Crawfordvillu, a ptički so bili že
čez hribe in doline.

Okoli 500 galonov žganja, vina
in piva so vliji v voz za škropanje
ulice. Voz je počasi vozil, zdaj so
se pa na 200 avtomobilih peljali
fanzijki in vriskali.

Opojna pijača, s katero so škro-
pili ulice, je vredna okoli \$200.000.
Tako se je zgodilo v letu gospo-
dovem 1916 v Ameriki!

Chicago, Ill., 1. januarja. — Vče-
raju so organizirani delavci v Chi-
cago obdržali protestni shod v
Musicians Hall proti po maščeval-
nosti hrepeneči buržoaziji in San
Franciscu, ki hoče nedolžne ljudi
spraviti v ječo radi dinamitnega
napada na demonstracijo za obo-
roževalno pripravljenje. Shod je
tudi protestiral proti umetno
ustvarjeni druginji.

S pomočjo servilnih državnih
organov in profesionalnih poro-
tnikov se je buržoazija posrečilo
spraviti v ječo Warren K. Billings-
sa, druge obtožence pa še čaka o-
bravnavo.

Zagovornišvo je sedaj sprejel
zastoj Bourke Coekran, znameni-
ti advokat iz New Yorka. Zago-
vornikom se je posrečilo do sedaj
razkrinkati nekaj državnih prič
in sistem profesionalnih porotni-
kov.

Razno iz inozemstva.

SUMARINKA UPLENILA RU- SKO MUNICIJO.

Berlin, 1. jan. — (Brezlično).
Iz Bremena prihaja vest, da je
submarinka pripeljala v nemško
pristanišče rusko ladjo Sučan, ki
je bila naložena s 7000 tonami mu-
nicije. Podmornica je ujela ladjo
v megli na Belem morju nedaleč
od ruskega obrežja in ko je po-
veljnik submarinke izvedel, kaj je
na ladji, jo je rajši privedel v
Nemčijo, kakor pa da bi jo bil po-
topil. Uplenjena municija se ra-
čuna na pet milijonov mark vred-
nosti. Med drugimi eksplozivami
je bilo na parniku tudi 150 zabo-
jev keničalij za strupene pline.
Vsa ta municija je prišla iz Ame-
rike.

KARL KRONAN ZA OGRSKE- GA KRALJA.

Budapešta, 1. jan. — Kljub
temu, da se Avstrija bori v naj-
groznejši vojni za svoj obstanek,
je Ogrska pozabila za trenotek na
vojno prigodno kronanje cesarja
Karla ogrskim kraljem, ki se je iz-
vršilo v soboto med največjim
pompom in sijajem, ki je bilo v
navadi še v srednjem veku. Cere-
monije so se vršile v cerkvi sv.
Mateja v nazočnosti članov ogrs-
kega parlamenta in plemenita-
štva v najdragocenejših oblačilih
madjarske narodne noše. Navzoče
je bilo tudi srbskono in hrvatsko
plemstvo v narodni noši. Krona-
nje so spremljali verski obredi z
vsejimi ceremonijalnimi pretira-
nostmi ob prisostvovanju katoli-
ških in protestantovskih cerkve-
nih duhovnikov. Kralj Karl je imel
na glavi krono sv. Stefana od de-
sete ure do poldne, dokler se ni
vršil velikanski obhod po ulicah.
Značilno je, da je med mnogimi
zastavami ogrskih dežel, ki so jih
nosili v pohodu, vihrala tudi srb-
ska zastava, kakor da je tudi
Srbija že pod ogrsko krono. Po
kronanju je kralj s spremstvom
šorakal po ulici, ki je bila pogrn-
jena s preproga skoraj tri milje
daleč od bazilike sv. Leopolda.
Tam so se nadaljevale ceremonije
in konfale so se na "polju krona-
nja", kjer je kralj z mečem v
roki na konju mahnil na štiri ve-
trove in s tem zaključil staro-
davnne obrede.

ANGLESKE IZGUBE V DE- CEMBRU: 18.600.

London, 1. jan. — Vojni urad
naznanja, da znaajo izgube An-
glije na vseh frontah meseca de-
cembra 18.600 mož. Med temi je
ubitih 450 častnikov in 12.245
mož, 624 častnikov in 2546 pro-
stakov je bilo ranjenih in 3392
mož se pogreša.

GEN. HAIG PBEROKUJE ZMAGO.

Hvali sebe!
London. — Sir Douglas Haig,
vrhovni poveljnik angleških čet
na francoskem, je ta dni izdal

dolgo poročilo o bojevanju in po-
ložaju na zapadni fronti. Haig
je prepričan, da bodo zavezniki
dobili vojno in da lahko izsilijo
zmago v Franciji. "Bitka ob So-
mme je sijajni trijumf za zavezni-
ke" — pravi Haig — "in slabo
jesensko vreme je edini vzrok, da
niso naše armade do kraja izko-
ristile svojih pridobitev in popol-
noma porazile nemških čet. Kljub
temu je bitka dokaz, da so zavez-
niki v stanu strmoglaviti Nemče-
ne, kadar pride čas". Nemška
armada je jedro moči centralnih
zaveznikov in polovica te armade
je kljub vsem prednostim defen-
zive in kljub najmočnejšim utrd-
bam, kar si jih more izanaliti mo-
delna inženirska in militaristič-
na znanost, doživela poraz v bit-
ki ob Somme".

Dalje pravi gen. Haig, da je on
svetoval ofenzivo ob Somme v kri-
tičnem času, ko so Nemci z vsi-
slo napadli Verdun in ko so Av-
strijci pritisnili v Tirolih na Ita-
lijane. Sporazumno z ofenzivo ob
Somme so pričeli Rusi ofenzivne
boje v Galiciji in Voliniji. To je
pomagalo, da so Nemci še danes
zunaj Verduna in da so Avstrijci
nehali s svojo ofenzivo proti Ita-
lanom.

19LETNI NEMSKI AVIJATIK JE PADEL.

Berlin. — Lajtnant Gustav Dief-
fers, najmlajši avijatik v nemški
armadi — star je bil komaj 19
let — kateri je podrl devet an-
gleških eroplanov, je zadnje so-
boto padel v zračni bitki na fran-
coski fronti.

ZAVEZNIKI NAROČAJO GRA- NATE ZA LETO 1917.

Youngstown, O. — Tukajšnji
izdelovalci granat so dobili po-
nudbe za izdelovanje 16palčnih
granat, ki morajo biti odposlane
v drugem, tretjem in zadnjem če-
rtletju prihodnjega leta. Ponud-
be je stavila J. P. Morgan & Co.,
ki naroča bojni material za za-
veznike.

NARODI SO SITI VOJNE.

Berlin, (brezlično v Sayville).
— Prekomorska časnikarska agen-
tura ima na razpolago pisma fran-
coskih vojni ujetnikov, katere
dokazujejo, da francosko ljud-
stvo komaj čaka konca vojne. Eno
pismo iz Pariza, ki je datirano 24.
oktobra t. l. se glasi:
"Meni je vseeno, če vzamejo
polovico Francije, samo da je en-
krat konec te proklete vojne.
Kdaj bo konec klanja, ki požira
toliko človeških življenj?"
Angleški vojni ujetniki v Nem-
čiji so izjavili, "da bi bil mir že
jutri, ako bi odločali vojaki na
fronti."

HINDENBURG PRAVI, DA BO IZVOJEVAL ODLOČILNO ZMAGO NA SPOMLAD.

Amsterdam. — Marsal Hinden-
burg, šef nemškega generalnega
štaba, je ob koncu leta izdal po-
ročilo, v katerem pravi, da bodo
nemške armade izvojevale odlo-

čilno zmago letošnjo spomlad, če
na prej. Resne njegovega poro-
čila obseza sledeče glavne točke:
Militaristična Nemčija od naj-
višjega generala do najnižjega
rekruta ne upa na mir toliko časa,
dokler ne bo eden ali več zavezni-
kov popolnoma tepenih. Ljud-
stvo v Nemčiji, vlada in armada i-
ma fiksno idejo, da se zveza za-
veznikov vedno bolj krši in da bo
popolen poraz Rusije prinesel za-
četek razdora med njimi. Upanje,
da je mogoče prisiliti Rusijo v se-
paratni mir, narašča od dne do
dne. Da se doseže ta namen, na-
mreč razdvojiti zaveznike in o-
slabiti njihovo moč, se pripravlja-
jo centralne sile na skupno veliko
ofenzivo na zapadu iz Irtoku, k-
tera bo imela za svoj cilj Verdun
in Odeso. Nemške armade se ne
bodo ustavile na besarabski meji,
kadar bo kampanja na Rumun-
skem končana, in bitka pri Ver-
dun se ni končana.

OGROMNA ZAVEZNIŠKA FLO- TA NA ATLANTIKU.

New York, N. Y. — Britiška
admiraliteta je sklenila patroli-
rati vse parobrodarske črte med
Liverpoolom in ameriškim prista-
nišči. To je prišlo na dan v tu-
kajšnjih mornarskih krogih, ki i-
majo dobre informacije iz Hali-
faka. Nikdar še ni imela Angli-
ja toliko floto na Atlantskem
morju, odkar traja vojna. Pomož-
ne križarke, ki bodo na straži, ob-
stojijo večidel iz pretvorjenih an-
gleških, francoskih in belgijskih
trgovskih ladij. Flota ima na-
men čuvati zavezniške trgovske
in prometne parnike pred nemš-
kimi submarinkami in pred mi-
steriozno napadajočo ladjo, o ka-
teri so govorili, da je bivši angleš-
ki parnik Voltaire in katero so
nemške submarinke ujele in pret-
vorile v svojo bojno ladjo.
Šest angleških parnikov, ki bi
morali že pred desetimi dnevi pri-
ti v New York iz Liverpoola, še
danes ni in domneva se, da so
postali žrtve misteriozne ladje.

ŠPANIJA BO STRAŽILA SVO- JE LADJE PRED NEMSKI- MI SUBMARINKAMI.

Madrid. — Španska vlada je a-
dresirala na Nemčijo precej ostro
noto z oziroma na submarin-
sko vprašanje. Nota navaja stali-
šče španske vlade odkar je bila
torpedirana prva španska ladja v
avgustu 1915 in to stališče je,
da je nepostavno uničevati par-
nike, kakor delajo submarinke.
Dalje vlada protestira proti ostav-
ljanju moštva potopljenih ladij v
čolnih, ki so izročeni milosti ali
nemilosti morja daleč od suhe
zemlje. Nota zaključuje, da bo
povzela Španija radikalne korake
in se zavarovala v bodoče proti
oviranju svojega prometa na morju.

DRŽAVNA KONTROLA HRANE V NEMČIJI SE NI OBNE- SLA.

Berlin, (brezlično v Sayville).
— Sistem maksimalnih cen za ži-
vila, ki jih je določala vlada, se
ni obnesel v Nemčiji. Tako iz-
javlja Adolph von Batoeki, dik-
tator za hrano v Berlinu v svojem
poročilu nemški vladi. Batoeki
svetuje, da je treba ta sistem te-
meljito izpremeniti in glavna iz-
prememba naj bi bila, da poveljni
vladni odsek kupuje in deli živi-
la med ljudstvo.

NEMŠKE SUBMARINKE BODO VOZILE POŠTO V AME- RIKO.

Berlin čez London. — Trgovska
podmornica "Deutschland" in
druge podmornice te vrste bodo
na svojih bodočih voznjah v A-
meriko vozile pošto, ki bo znana
pod imenom "submarinska po-
šta". Vsa pisma, dopisnice in
drugo blago iz centralnih držav
se ima poslati v Bremen pod na-
slovom "submarinska pošta".
Ampak poštnina bo zelo draga.
Poleg navadne mednarodne poš-
tine bo treba plačati še dve mar-
ki za dopisnico in pisma, ki ne
tehta več kot 20 gramov. Nada-
lje bo pristojbina dva marki za
vsakih nadaljnjih 20 gramov do
teže 60 gramov. "Submarinska
pošta" bo vozila v Združene dr-
žave, središče in južno Ameriko,
zapadno Indijo in holandsko isto-
čno Indijo, na Filipinske otoke in
na Kitajsko.

Za vsebine oglasov ni odgovorno
ne upravnništvo ne uredništvo.

Evropska vojna in vesti iz inozemstva.

(Nadaljevanje iz prve strani)

navijanje značaja vojne v pranje ljudskega značaja. Kar se tiče preteklosti, molči nemška nota o fakhih, podatkih in številkah, ki dokazujejo, da sta Nemčija in Avstro-Ogrska želeli, provocirati in napovedati vojno.

Delegat na haški konferenci, kateri je odklonil vse predloge za razoboroženje, je bil delegat Nemčije. Avstro-Ogrska je bila tista država, ki je v juliju leta 1914 po postavljenju brezprizornega ultimata napovedala vojno Srbiji ljub zadoščeno, katerega je bila kakoj dobila.

Obe centralni državi sta tedaj odklonili vse poskuse, ki jih je naredila ententa v svrhu, da se mirno poravnata konflikt, ki je bil čisto lokalnega pomena.

Velika Britanija je sugerirala konferenco; Francija je predlagala mednarodno komisijo in ruski car je napisal nemški cesarja za razsodišče in Rusija ter Avstro-Ogrska sta prišli do sporazuma na predvečer konflikta. Tods Nemčija se ni ozirala na vse te napornosti z besedo niti z dejanjem.

Belgija je bila napadena po cesarstvu, katero je jamčilo za njeno neutralnost in katero je razglasilo, da so pogodbe "cape papirja" in da "potreba ne pozna zakona."

Dosedevne ponudbe od strani Nemčije slonijo v tem momentu edino na vojnem zemljevidu Evrope, ki ne predstavlja drugega, kakor navidezno in prehajajočo fazo položaja, ne pa resnične sile vojakovalcev.

Mir sklenjen na pogojih, bi bil dober edino za napadalec, ki so si domisljali, da bodo dosegli svoj cilj v dveh mesecih in ki so zdaj po dveh letih spoznali, da ga ne bodo nikdar dosegli.

Kar se tiče bodočnosti, zahtevajo nesreče in neštevilne krivice ki jih je povzročila Nemčija z napovedjo vojne zaveznikom in neutralcem, kazni, plačilo in jamstvo. Nemčija pa molči o tem.

Predlog, ki so ga dale centralne države, ni v resnici nič drugega kot preračunan poskus vplivati na nadaljnje bojevanje in na končanje tega boja z vsiljenjem nemškega miru.

Namen mirovnega predloga je ustvariti neslogo v zavezniških državah. Toda javno mnenje v teh državah je klub vsem žrtvam, ki so jih doprinesli zavezniki, že dalo svoj odgovor z občudujočo odločnostjo in ožigosalo prazno navideznost mirovnega predloga, ki je izšel iz sovražnih držav.

Dalje ima mirovni predlog namen utrditi simpatično javno mnenje v Nemčiji in v državah njenih zaveznic, ki so ena kakor druga britko prizadete vsled izgub, izčrpane pod ekonomskim pritiskom in ubite vsled največjega napora, ki ga prenašajo prebivalci teh držav.

Nadalje ima mirovni predlog namen preslepiti in pridobiti javno mnenje v nevtralnih državah, katerih prebivalstvo je že davno naredilo svojo sodbo, kje da leži glavna krivdava vojne in katero je prepametno, da bi se ogrevalo za namigavanje Nemčije in vsled tega opustilo brambo človeške svobode.

Končno namerava Nemčija z mirovnim predlogom celo v naprej oprati v obeh sveta celo vrsto novih zločinov — submarinsko vojskovanje, deportacije, prisilno delo, prisilno mobiliziranje prebivalcev zoper svoje lastne države in nove krivite neutralnosti.

Zavezne vlade, ki so tesno združene druga z drugo in v popolni slogi s svojimi naroli, zavedajoč se v polni meri resnosti tega trenutka in ravno tako se zavedajo svojih odgovornosti, odklanjajo upoštevanje mirovnega predloga, kateri je prazen in neodkrit.

Zavezniki ponovno naglašajo, da je mir nemogoč toliko časa, dokler jim ni zagotovljeno, da bodo poplačane vse krivite pravice in svobodni dokler ne bo priznano načelo narodnosti in dokler jim ne bo zajamčena svobodna eksistenca malih držav; dokler ni torej dosežena poravnava, ki ima načrt, da enkrat za vselej izginejo vse tiste sile, katere tvorijo večno nevarnost za narode, kar je edino jamstvo za bodoči svetovni mir, toliko časa je mir nemogoč. Ob zaključku smatrajo zavezne države, da je potrebno navesti ne-

kaj dejstev, ki so spitično tičejo Belgija po dveh letih in pol. Na podlagi mednarodne pogodbe, katero je podpisalo pet evropskih veselil — in Nemčija je bila ena teh prvih — je Belgija uživala pred vojno posebno status, ki je jamčil nedotaknjenost njenega ozemlja in jo stavljal pod garancije veselil izven vsakega konflikta v Evropi.

Vzlic tej pogodbi je bila Belgija prva, ki je občutila trdo pest nemškega nasilja. In tega razloga šli belgijska vlada definirati nekaj svojih ciljev, ki jih nesporeno nasleduje, odkar se bori na strani ententnih veselil za pravico.

Belgija je vselej vrnila dožnost, katero ji je nalagala njena neutralnost. Prijela je za orožje, da brani svojo neutralnost in neodvisnost, katero je prekršila Nemčija, in da pokane svastobe napram svojim mednarodnim oblikojam.

Ostrtega avgusta 1914 je prišel nemški kancelar v parlamentu da je bil naval v Belgijo krivičen in proti zakonom držav, valde česar je on, kancelar, pripravljen v imenu Nemčije poravnati to krivico.

Ali tekem dveh let in pol je Nemčija to krivico še povečala na kruti način s procedurami svojih osvajačih čet, ki so izbrale imetje Belgije, uničile njene industrije, razdejale mesta in vasi in ki so bile skratke odgovorne za neštevilne mrtavce, usrtitve in zapiranja ljudi.

In ravno v tem trenutku, ko Nemčija razglasa mir in humaniteto vsemu svetu, odvaja na drugi strani na tisoče belgijskih državljanov v sužnost.

Belgija ni pred vojno zahtevala ničesar drugega, kakor da sme živeti v slogi s svojimi sosedi. Kralj in belgijska vlada imata en sam cilj — obnovitev miru in pravici. Ampak mir, ki ga želita, mora biti tak, da zagotovi Belgiji postavno odškodnino in jamstvo za bodočnost.

Nemčija molči o odškodnini in povrnitvi odvzete neodvisnosti in zato je pokopala že v naprej vsak temelj na katerem bi se imela vršiti pogajanja za mir.

Položaj vojne.
Prodiranje Nemcev v Rumuniji se nadaljuje kljub trdovratnemu odporu Rusov ob Seretu. — Na moldavski fronti padajo ruske pozicije. — Vroči artilerijski boji na ruski in francoski fronti. — Uradna poročila.

Berlin, 1. jan. — Bojevanje na obmejnem pogorju Moldavije se nadaljuje z uspehom za naše čete. Severno od doline Uzul smo okupirali višino Solimtar in jo obržali kljub ljutim protinapadom. Nemški in avstro-ogrski polki so okupirali rusko-rumunske pozicije tudi na obeh straneh doline Oltuz. Naše čete napredujejo tudi v Puzna-dolini in blizo Nereje. Čete generalov Morgena in Kuehne na fronti maršala Maekensena so naletele na močan odpor severno in severnoistočno od Rinnik-Sarata, zlasti na robu pogorja. S silovitim napadom so pa je prodle v sovražno postojanko in odbile močne protinapade. V nižinah med Rinnik-Saratom in Buzom se nadaljuje srdito bojevanje, kjer tudi napredujemo. Podonavka armada se bliža močno utrjeni liniji med Guengeti in Ciueiji zapadno in južnozapadno od Braile. Rusi so padli nazaj do mostiča pri Braili, kjer se vrši zdaj bitka. V Dobruži so bolgarske čete okupirale ruske pozicije istočno od Mačina. Zdaj se bližajo Mačnu. — Ruska fronta: Na rusko-gališki fronti so zelo napasli topniški boji južno od Jakobstadta. — Zapadna fronta: Včeraj so se vršili siloviti artilerijski boji južno od kanala La Basse, na obeh straneh Somme in severozapadno od Reimsa.

Petrograd, 1. jan. — Sovražnik nadaljuje trdovratne napade na moldavski fronti v dolini reke Sulte in južno od te doline, toda vsi napadi so bili odbiti. V okolici reke Doftijane in južno od doline Oltuz se vrši vroča bitka. Sovražniku se je posrečilo s ponovnimi napadi osvojiti več hribov južno od Oltuz; naše čete so se umaknile v novo pozicijo. Na rumunski fronti ob reki Kazino in na meji Moldavije se tudi vrše neprestani in močni sovražni napadi. Severozapadno od Seveja ob reki Stufici je sovražnik potisnil nazaj rumunske čete. Včeraj zvečer je sovražnik pričel napadati naše pozicije pri vasi Kosa ob reki Putni.

Blilnje višine so večkrat menjale gospodarja in končno so slučajno ostale v rokah sovražnika. Nemški napadi južnozapadno od Fokšani se nadaljujejo. Naše čete so prenele sovražnika iz vasi Bordeši, katero je bil okupiral prejšnji dan. Sovražni napadi v okolici železnice Buzo - Braila od postaje postaje Janka so bili odbiti. — Na fronti v Galiciji so naši ostrovske oddelki izvršili precej uspešnih pri Zborovu, Koniški, Zdelivjažu in Keihtu ob reki Bistrici, ki so bili uspešni.

Paris, 1. jan. — Južno od Somme smo včeraj napadli majhno nemško pozicijo pri Chilly in ujeli nekaj Nemcev. Drugih dogodkov ni bilo. V preteklem letu 1916 so francoske čete pri Verdunu, kjer smo vrgli Nemce daleč nazaj od trdnjave, in od Somme ujeli 78.500 Nemcev.

London, 1. jan. — Naše artilerija je z uspehom bombardirala sovražne defenzivne pozicije južnoistočno od Le Transloya. Sovražna municijska jama se je razletela vsled ognja naših granat. Nemška artilerija je bila nekam bolj aktivna v okolici Martinpuigha.

Rim, 1. jan. — Včeraj so bili občujni artilerijski boji v gorati pokrajini istočno od Gorice in na Krasu. Naše dobro namerjene granate so raznele municijsko postajo avstrijskih čet na kraški planoti.

GRŠKA JE DOBILA NOVE ZAHTEVE OD ZAVEZNIKOV.

Paris, 1. jan. — Brezjavka iz Pireja se glasi, da so zavezniki izročili grški vladi novo noto, v kateri zahtevajo, da mora Grška znižati svoje vojaške sile izven Peloponeza na navadne policijske garnizije in umakniti vse orožje in s tretlivo v Peloponez, prepovedati vsak shod rezervistov severno od Korinta in odvzeti civilistom orožje, dovoliti zavezniško kontrolo prometnih in komunikacijskih linij, osvoboditi vse osebe, ki so v zaporu zaradi veleizdajstva in drugih političnih prestopkov, odstaviti poveljnika prvega armadnega zbora in prositi zavezniško odpuščanja vsled nedavnih napadov z orožjem v Atenah na ententne čete. Končno se glasi nota, da si rezervirajo zavezniki svobodo akcije v slučaju, da Grška ne ugodí njihovim zahtevam.

FRANCOŠKA KRIŽARKA TORPEDIRANA.

Paris, 1. jan. — Uradno se naznanja, da je izgubljena križarka Gaulois s 11.260 tonami, na kateri je bilo 631 mož. Križarka je bila torpedirana na Sredozemskem morju 27. decembra in štirje so bili mrtvi; ostali so se rešili.

RUSKI TRANSPORT JE ZADEL OB MINO; 1450 VOJAKOV JE ŠLO NA DNO.

Berlin, (brezžično v Sayville). — "Frankfurter Zeitung" ima brezjavko iz Kodanja, da je ruski transportni parnik Oihona zadel ob mino blizu Finskega zaliva. Na parniku je bil polk ruske obrežne artilerije — okrog 1500 mož — in le 50 vojakov se je rešilo. Vrhutega je bilo potopljenih tisoč konj. Nesrečo je povzročilo slabo nastavljenje ruskih min.

MOBILIZACIJA CIVILISTOV NA FRANCOŠKEM.

Paris. — Henry Berenger je v soboto predložil v parlamentu naradbo za mobilizacijo vseh delamožnih moških od 17 do 60 leta na Francoskem po vzgladu Anglije.

\$1.40 GALONA Garantirane Viske

Stutz Brothers
Kansas City, Mo.

Pittsbursan s'ar 60 let še popolnoma zdrav in močan.

STARINSKA TAJNOST.

Star mož po letih, a na pogled še mlad v zdravju, ima lepa rudačca lica in lepe dobre oči.

H. H. Von Schlick je poznan med 300.000 možni in ženami, kot koristen človek v človeški družbi.

Dal mu je svoje tajnosti kako zdraviti bolnika, da se če ravno že ves onemogel počuti zopet mladim.

Mr. Von Schlick v 45 letu svoje starosti bil je zelo reven in trpel je valed revmatizma, a se je apremnil v zdravega kot je bil BORIS MAROKEFF visoko stari Bolgar.

Marokeff v 96 letu svoje starosti bil je s korenjak s čistim pojmom razuma, hmel je dober vid in rudača lica.

Marokeff je pripovedoval, kako na Bolgarskem domačini vedno rabijo stara navadna in čisto naravna zdravila. Otroci se vzdrže krepki a 14 različnimi zelišči, kateri izčistijo ves notranji sistem v telesu od strupenih plinov, vzdrže čisto in zdravo kri, obisti in želodec in pravem stanju in vrejujejo jetra.

"Rekel je Mr. Von Schlicku, napravil ga bom tudi vam. Zemel je čaj iz listja, lubada, cimetlice, korenine, vsajenje, semenskih jagod in raznih zelišč. Tudi vi bodeite opazili hitro, kako dobro deluje."

Mr. Von Schlick je poskušal ta Bolgarski Krvni Čaj in spoznal je, res Marokeffova zmes velike vrednosti.

Marokeff mu je pojasnil, kako se ta zmes napravi. Uvaževalec je pa hitro naročil tega zelišča iz Evrope, Azije in Afrike. Njegova bolehaava žena je postala po vživanju tega močnejša, povedala je svojim prijateljem in drugim ženam.

Mr. Von Schlick je pa dal preiskusiti to zmes zdravnikom, da so preiskali zdravstveno vrednost tega čaja.

Tako je postal ta Bolgarski Krvni Čaj znamenit. Danes ga rabi do 250.000 ljudi, ki se bojujejo za dosego visoke starosti, med njimi so tudi dekleta, ki žele postati stare mamice.

VSI HVALIJO IN PRIPOROČAJO TA ČAJ.

Kako se dobi ta čaj. Mi pošljemo pod jamstvom Von Schlickov Bolgarski Krvni Čaj na vse kraje v zavojih po \$1.00. Ta veliki družinski zavoj zdostuje za 5 mesecev in je zelo ekonomično zdravilo. Priložite en papirnat dolar v pismu in ga pošljite na našo odgovornost. Mi sprejemamo tudi znanke ali pa money order. Pošljite nam še danes.

Naslov: **Marvel Products Co., 3 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.** Opomba: Ako želite vašo pošiljatev zagotoviti pošljite 10c več.

Dr. Koler
SLOVENSKI ZDRAVNIK
538 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Slovenska Podporna Jednota
Ustanovljena 9. aprila 1904
Iokorp. 17. junija 1907 v deli finala.
GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.
UPRAVNI ODBOR
Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkevič, R. F. D. 4, box 80, Girard, Kasz.
II. Podpredsednik: Jožef Kuhelj, 9409 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.
Zapisničar: John Malek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.
NADEBNI ODBEK:
Jože Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.
F. S. Tancher, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.
POBOTNI ODBEK:
Anton Hrašč, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.
Jože Radlček, 679 box, Smithon, Pa.
Rudolf Pletarček, 436 box, Bridgeville, Pa.
UREDNIK "PROSVETA":
Jože Zavrtnik.
VARNOVNI EDRAVNIK:
F. J. Kera, M. D., 6203 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
VSE DENARNE RADEVE IN STVARI, ki se učeje gl. upravnega odbora in E. N. F. J. naj se pošljajo na naslov:
TAJNIŠTVO E. N. F. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PRETOČER GLEDE GENERALNEGA POŠLOVANJA se pošljajo na naslov:
JOŽE AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.
RADEVE PREPILJIVE VREBINE, ki sta jih rešili prva in druga in stanca, se pošljajo na naslov:
ANTON HRAŠČ, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.
VSE DOPISI, rasprave, članki, naznanila itd. za "Prosveto" se pošljajo na naslov:
UREDNISITVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE UPRAVNIŠKE STVARI, narodna, oglas, se pošljajo na naslov:
"PRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
V korespondenci s tajništvom E. N. F. J., uredništvo in upravnistvo "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marval napisite naslov, ko je tu navd ako želita, da bo vsaka stvar hitro rešena.
Seja glavnega upravnega odbora se vršijo vsako prvo srede in tretji četrtak v mesecu. Začetek ob eni uri popoldne.

KADAR SE ZGODI kaj novega v vaši naselbini, kar vas zanima, sporočite nam, kajti vsakakor bo zanimalo tudi druge.

ROBERT W. LAYER ARCHITECT
118 N. La Salle St., Chicago,
ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporoča Slovincem za izdelovanje stavbinskih načrtov.
Tel. Franklin 5501
TEL. NA DOMU AUSTIN 25000

NAZANILLO IN ZAHVALA.
Avella, Pa. — Žalostnim srec naznanjamo sorodnikom, znancom in prijateljem, da je po petmesečnem bolehanju umrla soproga, oziroma mati ali astra **Ana Ribarič** v starosti 26 let. Pobrala jo je jetika. Zapišča tu žaljnega soproga, e-nega sinka in enega brata, v stari domovini pa očeta in mater in več bratov in sester. Pokojnica je prišla v to deželo pred petimi leti. Doma je bila v Gornjih Dobravah št. 19. nad Skofjo Loko na Gorenjskem. Njeno deklisko ime bilo je Kos. Bila je članica dr. št. 47 S. D. P. Z. Tem potom se najiskrenejše zahvalujemo družtvu Slov. Bratje št. 47 S. D. P. Z. in družtvu Avellski Vrh št. 292 S. N. P. J. za spremstvo pri pogrebu in darovane krasne vence. Pokojnici pa bodi lahka svobodna gruda. — Jakob Ribarič, soprog, Jakob Ribarič, sin, Matevž Kos, brat.

NORTH SIDE STATE BANK
ROCK SPRINGS, WYO.
IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00
Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI.
Mi pošljimo denar vašim prijateljem in stari domovini po ustaljenih cenah.
Financujemo 4 odstotne obresti na bančne vloge.
Močna, Konzervativna in Napredna Institucija.

Pošiljateljem denarja!
Vsi, ki imate stalo pošte, ste zavezani, da pošljete denar v stari domovini po bresličnem brzojavu.
Natančno smo poizvedeli, da pridejo take pošiljatev za današnje razmere hitro. Za naslov se računa 65 centov za vsako besedo. Najboljše je, da se nam pošlje \$4.00 za vsak naslov; ako bo kaj prevel ali promalo, bomo poslali nazaj oziroma pisali za primanjkljaja.
Breslična pošiljatev grede vse v Nemčijo, odtam na Dunaj, odkoder jih odpošljejo na določeni naslov.
Potrdil o izplačilu se zdaj iz stari domovine ne more dobiti, toda banka E. K. Priv. Oesterr. Credit Anstalt na Dunaju poroča, da zahteva in dobi od pošte za vsako izplačilo takorvan Payee's receipt, t. j. potrdilo a petatom sadnje pošte in lastnorodnim podpisom prejemnika ali poštarja. Vas ta potrdila omenjena banka zbira in hrani ter jih bo poslala sem, ko bo poštna svesa zopet trejena.
Opozarjamo, da je mogote po bresličnem brzojavu poslati le okrogle svote kot so spodaj navedene in še naprej do 10.000 kron.
Za take pošiljatev se naj nam pošljite le poštne Money Order in denar v gotovini, kajti privatnih čekov za brzojavne pošiljatev ni mogote sprejemati.
ZA CENE KRONAM GLEJTE V LISTU "GLAS" NARODA
To smo primorani storiti, ker se cene sedaj zelo višajo, ter se najbrže še bodo, dokler bodo krošile govornice o miru, ker drugače bi morali cene skoraj vsaki dan menjavati.
TVRDKA FRANK SAKSER,
42 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Junaki Svobode

POVESTI IN ČRTICE IZ BALKANA

(Nadaljevanje)

USMILJENKA.

"Imam."
 In vojak, istotako mlad Srb, je izročil poročniku pismo.
 "Gospodična je djala, da vam želi obilo sreče in slave."
 Poročnik se je nasmehnil; a ta nasmeh ni žel iz sreče.
 "Hvala."
 Vojak je odšel.
 "Obilo sreče in slave mi želi! Kako milostno, kako zasmehljivo!"
 In tedaj je vstalo v njegovi duši hrepenenje, da bi postalo bojno polje tudi njegov grob, kakor bo grob tisočarih.
 Odprl je pismo ter čital:

Velesenceni gospod poročnik!
 Mislila bom na Vas, ko boste stavili svoje življenje v nevarnost za domovino. Bog Vas čuva!

Marta.

Zamišljen je strmel poročnik v te kratke vrstice. Ali so to vrste ljubezni ali hladne uljudnosti? Za hip je obdržal pismo med prsti, nato ga dvignil, kot bi ga hotel vreči stran, a ga je nato spravil v listnico.

In ko je odhajal polk na mejo, je jahal molče pred svojo četo z istim bolestno-trpkim izrazom okrog ust, ki ga je delal odločnega in neizprosnega.

Prihajala so poročila o zmagah srbske vojske, velikanskih, slavnihih zmagah. Zmagovalni vene lovkorjev si je pletel na bojišču Srb, Bolgar, Črnogorec. Ves Balkan je bil en sam vulkan. Srca junaških vojskovojev se narodov jugoslovanskih so žarela junaštva in zmagoslavja. Kraljevič Marko je vstal, njegov meč piše osveto petstoletnim tlačiteljem, Maševano je Kosovo polje, mašeevan car Lazar, osvobodena prestolnica Dušana Silnega. Iz robeta vstaja Srb, vstaja Bolgar, vstaja Slovan. Napočilo je velikonočno jutro.

In svet strmi. Strmi in se čudi: odkod ta moč, odkod ta sila. Kaj je zažgalo temu narodu ogenj tolike sile?

Ljubezen domovinska je bila, ljubezen neusahljiva in neupogljiva.

Marta Bogdanovičeva čita poročila. Srbkinja je. Sreče ji trepeta navdušenja, trepeta ji bojazni. Kje je zdaj on, Velimir? Ali je še živ? Morala spi med padlimi smrtno spanje in nikogar ni, ki bi pokleknil na njegov grob.

In pri tej misli ji je postalo hudo, tako hudo, da je zaihtela.

Odšel je od nje, z jezo v sreči je odšel. Čakala je, da se pride posloviti. A ni prišel. Samo pisal je. Kako naj pride, ko pa ga je odgnala. Ali ga ni ljubila? ... Ljubila ga je, to čuti sedaj, ko se boji za njegovo življenje, ljubi ga sedaj, ko ne ve, kje je. Ali misli na njo?

Vzela je pisemce, ki ga ji je poslal ob slovesu ter čitala enkrat, dvakrat, desetkrat ... ob petju topo in smrtnem vrisku krogelj bom mislil na Vas, katero edino sem ljubil ...

Grenkost ji je stisnila srce in oči so se ji orosile. Poljubila je to drobno pisemce in njena duša je vsklikala pol radostno, pol bolestno:

"Velimir, Velimir ..."

"Zapoj nam, guslar, zapoj še enkrat," je vsklikalo nekaj glasov iz gruč, ki je poslušala slepeca zasljarja, pevajočega o vojni in zmagah.

"Zapojem vam. O kraljeviču Marku, o zmagah naših, silnih in slavnihih vam zapojem. O, da bi mogel, kako rad bi bil v vrstah onih, ki se bore za križ častni in svobodo zlato."

In iz slepih oči stareca-guslara je zdrknula solza. Nato je jel peti:

Kliče Vila v Urvini planini:
 vstani Marko, najke sin edini!
 Tužna plaka majka Jevrosima:
 "Domovina vsa je polna dima!
 Groan topov, čuj, zemlja se koleba,
 bojni klic razlega se do neba.
 Blisk, Turčin je švignil v naše polje,
 hoj, li deco mojo naj pokolje?
 Vstani Marko! Duh tvoj iz planine
 plani v prsa srbske domovine!
 Plani v kri in jo podžgi na slavo,
 zavihraj na vojno z junaši — krvavo!
 Solnce naj ne vidi, naj ne vidi zvezde,
 kdor s teboj na mejdan mi ne grede!"
 Hoj, naš ponos, dni nekdanjih prič,
 duh junaški — Marka kraljeviča,
 v boj že jaha silnega Dorata,
 bliska s sabljo mu svoboda zlata ...
 vesela ti Vila, majka Jevrosima,
 Srb pred Turkom straha prav nič nima.
 Dečice, Gusišnje ... Črnogorec, kadar
 navalijo — vzamejo še — Skadar;
 Sibi: Skoptje, Prizren, Baba Eski
 Kirkilise pale v silnem treski ...
 Spo Bolgari v daljo zmagoviti,
 kri njih konji gazijo s kopiti:
 kanor navalijo — tam krvi potoki,
 mro, bežijo — turški krvoloki ...
 Brez moči, preplašen, brez utehe
 Turek bega, več že nima strehe ...
 Vse na boj! tam v sinji daljini dalji
 naše spo-časti ponosi kralji!
 A pred njimi! tilej ga tam konjica,
 a na konju glej ga Marka Kraljeviča!"

*) Fran Žgur: Kliče Vila ...

Guslar je pel, poslušalec pa je gorelo srce. Ono se je peljal voz. V njem je sedela mlada Marta — gospodična Marta Bogdanovičeva. Peljala se je na kolodvor. Vstopila je k rdečemu križu kot usmiljenka in sedaj se odpravlja v Sofijo in od tam v Syden, streč srbskim ranjencem, zakaj en del srbske armade je odšel pred Odrin. Bulgarom na pomoč.

"Gospod zdravnik ali mu je že bolje?"
 To vprašanje je stavila vsakikrat mlada usmiljenka zdravniku, ko je šel od ranjenega poročnika.

"Bolje, bolje," je odgovoril vedno zdravnik s tolažečim glasom. Pri sreči mu je bilo hudo, zakaj upanja je bilo malo. A nekoga dne, ko mu je stavila usmiljenka to vprašanje vnovič, ji je podal roko in dejal iskreno:

"Gospodična, hvala Bogu!"

Usmiljenka je vzdrltela. V teh besedah je bilo za njo toliko sreče in utehe, da so ji na mah orosele oči. Sklonila se je in poljubila roko zdravniku z vso hvaležnostjo ljubečega srca.

Zdravnik pa je dejal presenečen:

"Gospodična! ..."

"Ne govorite ... ne govorite ... prosim vas ... Rešili ste ga, oh, kako sem srečna, kako sem srečna ..."

Zdravnik pa je dejal počasi, naglašaje vsako besedo:

"Rešil ga nisem jaz, nego vaša požrtvovalnost, gospodična. Prebdeli ste pri njem skoraj vse noči. In dasi ni vedel, da ste vi, ker je bil vedno le nekako v poluzavesti, je vendar čutil vašo bližino."

Nato pa je dodal smehljaje:

"Kdo bi si mislil, da se najdeta tako!"

Usmiljenka je zardela in povesila glavo, zdravnik pa je, še vedno se smehljaje, pristopil k drugemu postelji, k drugemu bolniku ...

Poročnik Velimir Gostimirovič je bil izven nevarnosti. Rana je celila, zdravje se vračalo. Ležal je pa še vedno najraje z napol odprtimi očmi, kakor da gleda v polusnu prijetno in sladko prikazen. In vsakikrat, ko je odprl oči, je plul njegov pogled hrepenče po dolgi vrsti postelj, se ustavljal na usmiljenkah, ki so pomagale zdravnikom in stregle bolnikom, kakor bi iskal med njimi znan obraz iz sanj onih oči, ko je še ležal poluzavesten, viseč med življenjem in smrtjo. Zaman! Obraba, tistega znanega in sladkega obraza ni bilo. In vendar je hrepenel po njem, po odsevu tistih milih sijajnih oči, ki so bdele nad njim v skrbeh in ljubeče ter mu pripovedovale o ljubezni. Kje je sedaj ta obraz, kje te oči in ona topila, sladka usta? Sanjal je o njih, čutil je, a sedaj, ko bi lahko gledal v resnici, kje je sedaj vse to? Ali se je motil? Ali jebila ta vizija le plod možganov, plod rane? Kdo mu naj to razjasni!

Vsakikrat, ko se je vzbudil, je zagledal pri postelji usmiljenko, a njen obraz mu je bil tuj. Njene oči so gledale sicer sočutno nanj, a te oči niso bile take, kakor jih je gledal v sanj. In čudol Ko je poprej na pol bečel, na pol v omotici vse noč in malo ne ves dan gledal tako znan obraz nje, katero je ljubil, kako se je sklanjala nad njim, njim, da mu je srce utripalo v opojni slasti, je ta obraz zagledal sedaj le redkokodaj. Le v pozni noči je tuhtam začutil topel dih, sladke napoj rožnatih ustnic. Mižaje je gledal znan, niti obraz ljubečega dekleta, ki ga je pustil v domovini v Belgradu, ki več ne mara zanj. In ni si upal spregledati, boječ se, da mu zgine slika, ni si upal razširiti rok, da bi objel ljubeče bitje, boječ se, da poseže po praznem vzduhu. Le njegove ustnice so šepetale v hrepenenju in sladkobi:

"Marta! ... Marta! ..."

In tedaj se je sladka prikazen sklonila k njemu. Njeno oko se je nasmehnilo. Na ustnih je začutil vroč poljub. Razširil je roke nehote hoteč objeti njo in jo privity na srce. Ali prikazen se je umaknila in izginila za dolgimi vrstami postelj.

Odprl je oči!

Luč je motno svetila in v tem polumraku je videl sence postelj svojih sotrpinov in tam, ne daleč od njegove postelje, je stala usmiljenka in podajala ranjencu vodo.

Velimir se je sklonil in njegove ustnice so zašepetale:

"Marta!"

Usmiljenka se je počasi obrnila in Velimir je legel nazaj z bolestnim, prevaranim izrazom v očeh.

"Kaj želite, gospod poročnik!"

Velimir je zmajal z glavo.

"Nič."

"Ali niste klicali?"

Velimir jo je pogledal.

"Vi se zovete Marta?"

"Ne."

"Ste Srbkinja?"

"Da."

Velimir je vzdrlil in zamišljen ter zašepetal:

"Resnici, vi niste Marta, niste ..."

Usmiljenka je gledala nekaj časa njegovo lice in se smehljala.

Velimir Gostimirovič je vstal. Rana se mu je do malega zacelila. Lahko zapusti bolnišnico, da se do dobrega pozdravi v domači oskrbi.

Vesel je bil poročnik Velimir Gostimirovič te vesti. Zdravnik, ki mu je sporočil to, mu je stisnil roko in dejal:

"Veseli me, da ste prestali tako rano. Na žrtvenik domovine ste položili svoje življenje. Glejte! To življenje se vam vrača in za vašo požrtvovalnost vas čaka nagrada."

Velimir se zahvali raztreseno. Zdravnik pa nadaljuje:

"Pojdite z menoj v pisarno. Da ne boste potovali sami, vas bo spremljala ena izmed usmiljenk, Srbkinja iz Belgrada."

Poročnik je obstal.

(Dalje sledi).

Božanstvena ljubezen.

Japonska tragedija.

Julij Dub.

Ko je zahajalo solnce, so neprenehoma udarjali valovi ob pečine razdjanega otoka. Zemlja se ni bala teh valov. Bila je vajena gledati, kako prihajajo z belimi, tenkimi, prozornimi grebeni. Ni se jih bala, ker je vedela, da se ob njeni trdnosti izpremene v srebrne pene, ki bodo obsedle na njenih skalah kakor solze za minulim valovjem.

Le ob obali je šumelo in kipel, a prostrani otok je bil miren, tih. Lahno so se zibale veje v večernem vetru in ogromna, lisasta peresa so se počasi gugala. Kakor da bi vse izumrlo in žalovalo. Žaloval je tudi mlad mož, še mladenič. Ni gledal okrog in zunanje žalovanje ni povzročilo srčne tuge. Sedel je na skali, zamišljen, glavo naslonjeno na dlani. Gledal je v tla, nepremično, skoro divje. Okrog ustnic mu je zaigral veseli divji smeh, ki mu je sledila obupna poteza čez lica.

Šumenje morja ga ni razburjalo, ga ni budilo iz težkih misli. Ko pa je začumelo ne daleč za njegovim hrbtom, na stezi tihega otoka, se je vzdramil. Vendar ni hotel dvigniti glave in ni se maral ozreti. Vedel je, kdo prihaja. Da bi moral takoj videti zopet vse bolečine in muko, ki jo je naslikal on na njenem mladem obrazu, in da bi moral pogledati v zrelo svoje lastne duše, tega ni hotel in ni mogel storiti. Sedel je dalje in ni se menil za nič; skoro neljubi so mu bili koraki, ki so se mu bližali.

Roka je legla na njegovo ramo. Nežna roka, mlada. Skozi tenko, rümeno kožo so se videli žilice. Zopet je bila ob njem mlada Girvonda, ki ga je vezala z njo moč, ki ne pusti nikogar. Sedla je k njemu, roke so ji trudne omahnile ob strani na skalo. Nista govorila ničesar, ker ona ni mogla odgovoriti na vprašanje, ki sta govorila o njem vsak večer tu ob morju. Molč mu je govoril, da ne sme, ne sme. Njegova in njena duša sta priznavali zlato ljubezensko spono, a drugi niso hoteli vedeti nič o tem. Onadva sta govorila o ljubezni; drugi o zapeljivosti. Onadva sta si gledala ljubezljivo in globoko jasne oči, drugi so ju pogledavali divje, kruto. Onadva sta približevala ustnice k ustnicam, da je tekla božanstvena moč iz enega v drugega, drugi so ju z ustnicami le karali, zasramovali.

"Ne smeš, so rekli stariši. Ne smem priti več semkaj."

Ne smeta priti več semkaj! Morje je ušlo te besede in jih nosilo z valovi daleč tja v daljavo in tulinu in uničilo mladi bitji. A valovi so se vračali; kakor da so spoznali veliko muko in srčno tugo, so počasi in mirno prihajali k skali, kjer sta molče sedela in ihtela. Zopet so se dvigale pene in ju vabile v svojo srebrno tenčico. Govorile so o dolgi, večni, zlati dobi, ki vstane, ko zaide življenje. Pele so krasno pesem o ljubezni božanstvenih bitij, ki so zapustila svet in odhitela k solncu iskat sreče in miru.

Onadva sta mirno poslušala valovje. Sanjati o toliki sreči si nista upala in v strahu sta se stiskala drug k drugemu. Iskala sta pomoči in rešitve drug v drugem, a rešitve ni bilo drugje kot v neskončnih upih, ki je govorilo o njih večerno morje.

Morje jima je govorilo o blaženi Karmi. Tarkaj ne bi čutila več železnih krepčev in močnih, trdnih spon, ki stiskajo njima mlade prsi. Le sreča in ljubav vladata tam, ona neskončna ljubav, ki jo je živel le veliki Buddha v najsvetlejši luči svojega spoznanja. Čutila sta, da njuna ljubezen ni mnogo različna od ljubezni božje, in ob tem občutku jima je postalo življenje ničevno, mračno. Življenje je iztezalo od otoka semkaj proti njima svoje grabežljive roke, da ju zgrabi in onečasti sredi svojih krutih strasti. Pred njima pa je valovalo morje, ki jima je govorilo o sreči in čistosti božanstvenih čednosti.

Mladenič se je dvignil. Pogledal je s povešenimi očmi na skalo, kjer je sedela Girvonda, ki je dvignila svojo glavo in nežno-boječ pogledala v oči svojega ljubljeneca, da bi brala v njih to, kar je želela njena duša in kar je v resnici brala — odločitev. Kakor da bi bila utrjena, je vstala, ko je razumela ljubljencev pogled. Šle-

dila je mladeniču, ne da bi bila izpragovorila niti branilne niti ljubezenske besede. Njuna pot se je vila med ostrimi pečinami po pesku, ki so ga semkaj navalili velikanski valovi od začetka sveta. Šla sta molča, ker sta brala misli drug drugega. Gledala sta na svetlo ravan morja, ki se je kopalo v večerni zarji. In tam daleč za valovi, tam za obokom in morsko mejo je ležala njima sreča, odtam jima je migala ljubezljivo prijazna Karma.

Ob ravni obali, ki se je polagoma spuščala k morju, se je gugal majhen ribiški čolnič. Ko sta prišla do njega, se je mladenič sklonil in potegnil za debelo vrv in tako pritegnil čolnič k pečeni zemlji. Mlada Girvonda je dvignila svojo tenko nožico in stopila v čolu, ki se je zazibal. Sedla je in ni ji bilo mar, kako se je njen ljubljencev trudil, ko je z veslom oraj morskogladino. Bila sta že daleč od otoka, sredi morja, sredi tišine, sredi miru.

Od zatona je priplul počasi galeb. Žalostno se je spuščal proti valovom in pomočil v njih izmučene peroti in žive prsi. Žalostno so gledale njegove oči na čolnič in ni vedel, ali bi sedel nanj ali ne. Bližal se je in, ne meneč se za ljubljenceca, je sedel h krmilu.

Girvonda ga je pogledala. Bila je srečna, da je bila tu s čolničem in rešila ali vsaj utolažila izmučeno ptico. A vendar je bil moten njen pogled. Ptica si je upala sesti sredi ljudi, ko je čutila utrujenost; ali bi ne bilo morda prav, da bi si tudi onadva upala živeti vredni ljudi in trpeti Karma!

Mali, nizki valovi so se krasno bleščali, ko je čolnič nalahno plul proti zatonu, da bi došel solnce, ki je umiralo. Vsa stran pred njima je bila v krasni, božanstveni svetlobi, za njima pa je bila le pusta, skrivnostna obala.

Mladenič je vstal in visoko nad valovi je gledal s solznimi očmi čez morje proti solncu. Ni se menil za obalo, ni za Girvondo, ni za galeba, ki ga je žalostno motril. Čutil je v svojem sreči veliko slast sreče in zadovoljnosti. Njegovo lice je žarelo veselja in oči so se solzile radosti. A skozi solze so hiteli pogledi daleč, daleč. V tej veliki slasti in sreči je razprostil svoje roke.

Girvonda mu je gledala v obraz. Iz tega žarečega lica je hitela v njeno srce in občutek velike slasti. Ko je videla razprstrate roke, je vstala, stopila k mladeniču, čigar roke so jo pritisnile v objemu na njegove prsi.

Njun objem je trajal dolgo, večno.

Ko je mladenič držal v rokah svojo mlado Girvondo in gledal preko njenih zlatih las proti solncu, ki je že zdavnaj zašlo; tedaj je stopil na stran, ne da bi izpustil bitje iz objema. Čolnič se je močno zagugal, skoro nagnil. Mladenič je pogledal Girvondo v oči, kakor da bi v njih iskal rešitve ali dovoljenja. Girvonda se mu je nasmehnila in se mu približala. Njene ustnice so se strnile v večni poljub.

Čolnič se je še bolj nagnil in naposled brzo odletel v stran. Sredi valov je držal mladenič Girvondo v svojih mladih rokah v večnem objemu, Girvondo, ki je stiskala svoje ustnice k njegovim v večnem poljubu. Izginjala sta in izginila v večnem poljubu, večni Karma, v večnem morju, sredi večnega miru.

Večerna zarja je izginila in sredi morja in mraka se je zibal lahno čolnič. Na njegovem krmilu pa je sedel žalosten galeb. Njegova glava se je utrujeno nagibala in sklanjala k izmučenim prsim, peroti so onemoglo visele ob upenem truplu. Njegove motne oči so se vpirale v zeleno vodo.

Ko je zavladala molčeča tišina noči in so se prikazale prve zvezdice na nebu, takrat je zapljuskalo sredi morja. Galeb se je mrtev zgrudil s krmila in izginil v valovih. Hitel je za ljubljenceca, hitel za Girvondo, da bi ji naznanil, da ni v življenju sreče, da ni na zemlji miru, ker je trpljenje.

Le čolnič je še samotno stal na valovih, ki so se v njih zrealile visoke zvezde. Žaloval je v večnem molku.

Philadelphia, Pa., 1. januarja — Avtomobilni motorčikji so v letu 1916 umorili v mestu 120 oseb. Številno žrtev se je od leta 1914 potrojilo.

Pravilica o slepih očeh in očeh, ki ubijajo.

Spisal C. Golar.

(Konec).

"Ne seži me, ne ubij me, krasna devojka! Naj potjubim tvoje blesteče telo in tvoje žarke ustne!"

Sklonila se je k njemu, k umirajočemu junaku in na njenih ustnih je izdihnil življenje.

In lepi Leonori ga je bilo žal. Potresla ga je z rožami in solzami in vso noč mu pela sladko pesem uspavanko. Zjutraj je poklicala strežnico in pokopala sta ga kraj njegovga pobratima v senci črnihih lilij.

Tretji junak pa, — Matilda, ali te je strah?

"Ni me strah, moj dragi! In kako je bilo s tretjim junakom?"

"S tretjim junakom? Ah, glej, že sem pozabil. Tvoja ljubezen me je vsega obvladala, in nič več ne vem drugega — samo ti edina si."

"A jaz nisem tvoja, ako mi ne pokažeš tretjega—"

"Ne govori, ne govori, Matilda, in poslušaj:"

"Tretji pobratim pa je sedel za mizo in pil. Že deveti dan se je pogovarjal s sodovi, in bilo mu je dolgočas."

"Kje sta?" mu je brodirilo po glavi.

Da bi mu bil krajši čas, je pil vino iz pipe, in ko se je že nagnil dan, mu je pala na okno črna ptica in mu je zapevala, da mu je oba pobratima ubila lepa devojka.

To je skočil tretji pobratim na junaške noge, si opasal sabljo, tekmo tri-stote, in v svojem sreči je dejal:

"Dva pobratima sem izgubil, in zdaj grem, da ju osvetim. In ako je meni isto usojeno, naj umrem, a reči ne sme nihče, da sem ju pozabil."

In junak zasede belega konja in odjezdi pred grad lepe Leonore. A devojka stoji pri oknu, gleda skozi črne zastore in zagleda prekrasnega junaka. Sablja se mu lesketa, kakor da je kovana iz zlata, njegova postava si je v srebrnem oklepju, in na njegovi glavi se sveti bela perjanica. In lepa devojka vzplameni v ljubezni.

"Kako krasen junak! A tudi njemu bo treba umreti, ako se zagleda v moje oči."

In lepa Leonora prekolne svoje oči in pokliče strežnico:

"Zakleni grad, zapahni vsa trojna vrata, da ne more nihče k meni."

A junak stoji pred gradom, stoji in zove:

"Vstani, devojka, in odpri! Kje sta moja pobratima?"

Nikaškega glasu. In junak stopi bliže in te dotaknil se je hrastovih čuri, že so odleteli težki zapahi.

"Kje si, da te ubijem!"

Junak hrumi naprej in obstoji pred železnimi durmi. Udari po njih s pestjo, in s treskom planejo narazen.

"Kje si? Kje sta moja pobratima?"

Junak hrumi in hrumi, a tretje vrata mu zapro pot. Bila so iz jekla. Potegne sabljo in jih preseka od vrha do tal.

In strašni pobratim zagleda pred seboj lepo devojko, a na mestu ubijajočih oči je imela dve krvavi votlini.

"Pridi k meni, moj junak! Glej, iz ljubezni do tebe sem si izteknila oči, z gorečim ogljem sem si izžgala zenice, da živiš in me ljubiš."

"Jaz nočem tvoje ljubezni!" odgovori junak. "Dva pobratima si mi ubila in jaz sem njun osvetnik."

"Grozno, grozno!"

"Ali se bojiš, Matilda?"

"Saj sem v tvojem naročju!"

"In kaj je bilo potem?"

"Junak je potisnil sabljo v nožnico in hladno odšel od nje, ki se je zaradi njega osepila. To je povest o očeh, ki so ubijale."

In kaj je bilo z njo?"

"Zblazela je in se zakopala v črno zemljo."

Los Angeles, Cal. — David Caplan je bil obsojen na deset let ječe kot zadnji "zarotnik", ki je "sočeloval" pri dinamitiranju postopja leta "Los Angeles Times."

Sodisce je poznalo Caplanu pravico do priziva in v sedem dneh je kazen suspendirana, dokler prizivno sodišče ne izreče sodbe o stvari.